

2) Введення децентралізації системи ліцензування шляхом передачі як окремих, так і всіх функцій з ліцензуванням окремих видів господарської діяльності на місцевий рівень влади.

Отже, реформування системи ліцензування є актуальним завжди. Держава має створити систему яка б мала йти назустріч підприємцям та не використовувати ліцензування для задоволення інтересів окремих учасників туристичного бізнесу. Ліцензування має стати для підприємця не тягарем, а керівним механізмом для реалізації ним свого конституційного права, який би забезпечив втілення в життя основних принципів державної політики у сфері ліцензування, визначених Законом, та спрямував підприємництво, насамперед, для підвищення добробуту громадян та держави в цілому.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01 червня 2000 р. № 1775 -III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.

2. Гурбик Ю. Ю. Інституційні аспекти державного регулювання туристичної сфери в Україні / Ю. Ю. Гурбик // Держава та регіони. – 2008. – № 4. – с.234. – (Сер. Державне управління).

3. Донченко Л. М. Проблеми та перспективи державної підтримки розвитку туризму / Л. М. Донченко, Н. П. Гостєва // Держава та регіони. – 2010. – № 1. – с. 125 – (Сер. Державне управління).

4. Жадько К. В. Понятійне визначення механізмів державного управління міжнародним туризмом / К. В. Жадько // Держава та регіони. – 2008. – № 2. – с. 345. – (Сер. Державне управління).

Наталія ГАНУСЕВИЧ

молодший науковий співробітник
науково-дослідницького відділу
НЗ «Замки Тернопілля»

МИКУЛИНЕЦЬКИЙ ЗАМОК І ВАРІАНТИ МУЗЕЄФІКАЦІЇ ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ XVII СТ.

Микулинецький замок знаходиться на вершині пагорба, на півночі від містечка у вигині річки Серет, оточений з трьох боків її водами. Як зазначив Г.Л.Боплан, містечко лежало на шляху татарському і було уфортифіковане [15, с.165]. Де на карті України пол. XVII ст. видно поєднання оборонних споруд, тобто міських валів і замку в одну фортифікаційну оборонну систему [18,с.166]. З опису Ульріка Вердума випливає, що води річки Серету – розлилися і оточували місто і замок створюючи став [4,с.127].З типологічними ознаками це регулярне укріплення протобастіонного типу [6,с. 272].

Планувальна структура замку, руїни якого можна і зараз оглянути, та архітектурний вигляд склалися після 1637 року в результаті перебудови раніше існуючого укріплення Станіславом Конецьпольским [19,с.386]. Він був забудований по периметру дитинця житловими і господарськими приміщеннями, а на кутах чотири круглі башти покриті шатровим дахом [17,с. 141], поєднуючи у собі дві цілі оборонну і меш кальню [2,с. 59]. Як матеріал для будівництва

використовувався червоний камінь – пісковик з теребовлянських родовищ. Стіни і вежі викладали з ламаного каменю на вапняковому розчині. В плані він має форму чотирикутника [5,с. 204], де на кутах замку височать круглі трьохярусні бастеї, у бійницях ховались потужні гармати [7,с.91]. Низькі круглі наріжні башти з артилерійськими стрільницями – ще один варіант застосування італійської фортифікаційної системи в українській редакції [11,с. 128]. Із західної сторони, де оборонні стіни додатково захищені глибоким ровом, до замку вела брама зі звідним мостом, який перекидався через глибокий, наповнений водою рів [12,с.28]. Арка західних воріт викладена білим кам'яним рустом [1,с.86]. Зовсім незвичною є східна брама. Вона виходить на схил, який тоді, мабуть, був набагато крутіший [3,с.25]. У мурах заввишки один поверх по всьому периметру були бійниці для ведення вогню з ручної зброї і гармат. Бойових отворів не видно лиш у західному крилі. В середині фортеці, навколо просторого подвір'я були суцільні ряди будинків різного призначення, а під ними льохи, пивниці і підземні переходи [8,с.185]. Оскільки вони впритул примикали до обвідних мурів, то, мабуть, стрільці вели вогонь з приміщень. Видно слід від колодязя – неглибока, засунута вирва [3, с.26]. Від замку йшов підземний хід до церкви Святого Миколая в Струсові, а звідти – до Теребовлі, завдовжки 9 км. [9, с.66].

На сучасному етапі з'являється багато комерційних пропозицій пристосування пам'яток фортифікаційної архітектури до сучасних потреб. Головною відмінністю таких пропозицій є розрахунок на те, що пристосування перш за все повинно приносити економічний прибуток, ніж сприяти збереженню пам'ятки, запобігаючи її фізичному знищенню. Але сама ідея прикрашати, впорядковувати й навіть музеєфікувати власне житло (замок, палац) – сягала історичних глибин [14,с.209].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 року до складу Національного заповідника «Замки Тернопілля» ввійшов замок XVI-XVII ст. в смт. Микулинцях Теребовлянського району [13].

На даному етапі планується відреставрувати та відтворити архітектурні об'єми і надати їм таку функцію, яка була б самоокупна і забезпечила збереження пам'ятки. Реставраційні роботи самі по собі не вирішують справи. Існують випадки, коли реставрована споруда залишається без використання, що призводить до занепаду і необхідності повторної реставрації.

Одним із перших варіантів пристосування була повна відбудова пам'ятки і створення готелю, але ця ідея потребує великих капіталовкладень, яких наша держава не може виділити, а інвестори не зацікавлені. У 1992 році групою архітекторів були проведені архітектурно-археологічних обміри і натурні обстеження пам'ятки, а ознайомлення з історичними матеріалами допомогли у розробленні проектної пропозиції реконструкції та пристосування замку під готельно-туристичний комплекс [10,с.33]. Згідно з проектом передбачалася консервація і реставрація збережених елементів пам'ятки, а також відтворення втрачених архітектурних об'ємів [2,с.76]. На той час були частково збережені східний та південний корпуси. По периметру збережені оборонні мури. Стан збереженості їх різний. Збережені також південно-східна та частково північно-західна вежі. Більшість величезних підвальних приміщень розчищено від сміття [20,с.153]. Але ідеї не дано було здійснитися.

Прошли роки і виникла друга ідея - ідеальним випадком був би музей, але це нереально з тих причин, що музей в таких розмірах для невеличкого

містечка Микулинці непотрібний, але створити там готельно-туристичний комплекс з музеєм пивоваріння Тернопільщини можна. Але знову ж таки давнє микулинецьке підприємство «Бровар» виявилось не дуже зацікавленим у цьому проекті. Можливо тому, що музей вже існує на тертої самого підприємства, а вкладати гроші у майбутнє вони не захотіли.

На даний час пам'ятка практично не підлягає швидкій реконструкції та відбудові, тому ще складніше пристосувати її до соціокультурних потреб. Для напівзруйнованої споруди нерідко є лише один вид використання – створення умов для найбільш широкого ознайомлення з ними, їх музеєфікація, що передбачає консервацію таких залишків з включенням до туристичних і екскурсійних маршрутів. Вона дозволить відкрити пам'ятку для огляду, зробити її доступною для широкого загалу. А, значить, уже на первинному рівні – візуально «музеєфікувати» її [14, с.212]. Тому, на даному етапі, потрібно знайти інші варіанти пристосування, проводячи поетапну консервацію збережених частин замку.

Значну роль при пошуку відіграє економічний фактор, адже створення нового туристичного об'єкту обумовлює розвиток туризму та залучення інвестицій у подальшу музеєфікацію пам'ятки. В свою чергу, ці умови сприяють збереженню, оскільки через залучення до сфери туризму з'являються реальна зацікавленість у збереженні пам'ятки, посилюється їх відвідуваність і популяризація серед туристів. Тому працівниками Національного заповідника проводяться консерваційно-реставраційні роботи по збереженню оборонних стін фортеці, по-можливості реконструкція бійниць і в'їзних арок, дослідження підземних порожнин і відновлення склепінь підвальних кімнат замку.

Також непогано було б, щоб на даному туристичному комплексі і з'явилася розгалужена сфера послуг для туристів та відвідувачів: відкрилися майстерні по виготовленню виробів декоративно-прикладного мистецтва, магазин-галерея з продажу виробів народних умільців, художників. А господарські приміщення фортеці пристосувати під кузню-зброярню, ресторан чи пивний паб, каретний двір з конюшнею, ремісничі майстерні, в яких сувеніри виготовлялися б на замовлення туристів прямо у них на очах. Також повернення пам'ятки архітектури до первісного вигляду має велике значення у пізнавальному та сентиментальному туризмі це як стимул для відвідувача, що прагне відчути історичне минуле свого краю. Один із варіантів створити декілька готельних номерів з побутом приблизно XVII ст., тобто воєнного періоду. В кімнаті будуть створені майже, як «спартанські» умови проживання, щоб турист який буде там відпочивати почувався, як житель того періоду. В кімнаті ліжко дерев'яне (з солом'яним матрацом), рукомийник (великий глек з водою і миска), стіл дубовий і крісло [16, с.412].

Окрім цього, у перспективі – відтворення оборонних стін з бійницями і круглих кутових веж, де можна було б створити непоганий оглядовий майданчик з якого проглядається панорама містечка і підвальних приміщень та переходів повних легенд її народних переказів.

Таким чином можемо ще раз наголосити, що музеєфікація замкових комплексів – один з найкращих засобів їх збереження. А з часом і організація готельно-туристичного комплексу в містечку, створення нових екскурсійних та туристичних маршрутів, щоб охоплювали усі пам'ятки краю, дасть змогу зберегти напівзруйнований замок, знайшовши йому раціональне використання і розвинути туристичну індустрію регіону на основі існуючої архітектурної спадщини.

Список використаних джерел

1. Асеев Ю.С. Микулинцы. Замок, середина XVI-40-е годы XVII вв., Дворцовый комплекс 60-гг. XVIII в., Троицкий костел, 1761-1779 гг. / Асеев Ю.С. // Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. Справочник-каталог / Асеев Ю.С. – Київ: «Будівельник», 1986. – Т.4. 156 с.
2. Бойко О. Лонкевич Д. Замки Тернопільської області. /Вісник 11 Львівського Інституту «Укрзахідпроектреставрація». –Львів, 2000. – 168 с.
3. Бурма В. Сивоглавий Микулин. / Бурма В. //Берегами Серету: Путівник по туристичному маршруту. / Бурма В. - Львів: Каменяр, 1979. –80 с.
4. Герета І. Теремовля: Шлях через віки: Іст.-краєзнав. нарис. / Герета І. – Львів: Каменяр, 1997. – 270 с.
5. Городиський Л. Мандрівка по Теремовлі і Теремовлянщині: Історичний нарис-путівник / Городиський Л., Зінчишин І. – Львів: Каменяр, 1998. – 294 с.
6. Замки та фортеці. Архітектурні перлини України – Київ: Мистецтво, 2007. -352 с. – (під ред.. Л.Прибєга).
7. Земля Тернопільська. Туристичний путівник. -Тернопіль: Джура, 2003. – 368с. (ред. І.Дуда, Б.Мельничук)
8. Мельник І. Глинянський тракт. / Мельник І. // Галичини країна міст. / Мельник І. –Львів, 2005 р. –511с.
9. Мороз В. Замки Тернопілля. Твердиня з тисячами садами. / Мороз В. – Тернопіль: «Підручники і посібники», 2009. –174 с.
10. Лагуш З. Замок в Микулинцях. Проектні пропозиції реконструкції та використання. / Лагуш З. // Фортифікація України. / Лагуш З. –Кам'янець-Подільський, 1993 р. –С.33 (Ред. В. Михайлівський)
11. Липа К. Везу може зірвати. Під захистом мурів. / Липа К. –Київ: «Наш час», 2007 р. –183 с.
12. Литвин М. Все пливе: документальна повість./ Литвин М. – Тернопіль, 2008. –С.28
13. Національний заповідник «Замки Тернопілля». Відділ ОЕРПІК. Справа № 15.
14. Парацій В. Замки Тернопілля, як об'єкти музеєфікації. Науковий вісник Межибіж №1, 2016. –359с.
15. Петришин Г.П. «Карта Ф.Фон Міга» (1779-1782 рр.), як джерело до містознавства Галичини. / Петришин Г.П. – Львів: «Львівська політехніка», 2006. – 291 с.
16. Рутинський М.Й. Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження. Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.
17. Словник українського сакрального мистецтва. –Львів, 2006. –286с. (ред. М.Станкевича)
18. AdamczykJan-Leszek. Fortyfikacje stale na polskim przedmurzu od polowy XV do konca XVII wieku./ AdamczykJan-Leszek. -Kielce: Politechnika swietokrzyska, 2004.- 166s.
19. CzolowskiA. Przeszlosc i zabytki wojewodstwa Tarnopolskiego. / CzolowskiA., Janusz B. – Tarnopol: Wyd-wo Tarnopolia, 1926. – 386 s.
20. RakowskiG. Przewodnikkrajoznawczo-hiztorycznypoUkrainuzachodniej. DolinaSeretyodTarnopoladoTrembowli. Cz.1. / RakowskiG. – Warszawa, 1994. – 153 s.